

CLAVIS MONUMENTORUM MUSICORUM
REGNI BOHEMIAE

Dvojsborová moteta
rudolfinské Prahy

Antologie osmihlasých motet
z českých rukopisů a tisků

The Double-Choir Motets
of Rudolphine Prague

An Anthology of Eight-Voice Motets
from Bohemian Manuscripts and Prints

I

K vydání připravili

Edited by

Petr DANĚK

Martin HORYNA

KLP

Praha 2020

*Dvojsborová moteta
rudolfinské Prahy*

*The Double-Choir Motets
of Rudolphine Prague*

CLAVIS MONUMENTORUM MUSICORUM
REGNI BOHEMIAE

Series A
VI

The Double-Choir Motets of Rudolphine Prague

An Anthology of Eight-Voice Motets
from Bohemian Manuscripts and Prints

I

Edited by

Petr DANĚK
Martin HORYNA

ASSOCIATION FOR CENTRAL EUROPEAN CULTURAL STUDIES
Prague
2020

Dvojsborová moteta rudolfinské Prahy

Antologie osmihlasých motet
z českých rukopisů a tisků

I

K vydání připravili

Petr DANĚK
Martin HORYNA

KLP
Praha
2020

Tato publikace byla připravena a vydána s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky, čísla rozhodnutí MK-S 11067/2018 OULK a MK-S 11940/2019 OULK, a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Preparation and publication of this book were made possible through the financial support of the Ministry of Culture of the Czech Republic (action nos. MK-S 11067/2018 OULK and MK-S 11940/2019 OULK) and the University of South Bohemia in České Budějovice.

Odborní recenzenti / Reviewed by
Mgr. Jan BAŤA, Ph.D.
Mgr. Vladimír MAŇAS, Ph.D.

Clavis monumentorum musicorum Regni Bohemiae huius temporis redactor:
Jiří K. Kroupa

Hoc volumen imprimendum curavit:
Jiří K. Kroupa

Text by
© Petr Daněk and Martin Horyna, 2020

Editor and author of commentary
© Martin Horyna, 2020

English translation by
© Mark Newkirk, 2020

Photos by
© National Library of the Czech Republic, Prague, 2020
© Association for Central European Cultural Studies, Prague, 2020

Published by
© KLP – Koniasch Latin Press, 2020

ISBN 978-80-87773-73-4

All rights reserved; no part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Obsah

Dvojsborová moteta rudolfinské Prahy	vii
Úvod	vii
Poznámka k edici	ix
Notace	ix
Text	ix
Komentář	ix
Poznámka k interpretaci	ix
Výběrová bibliografie	xv
Prameny	xvi
Seznam zkratek	xvi

EDICE

1. Georgius CAROLIDES: <i>Confitebor Domino nimis in ore meo</i>	3
2. Anon.: <i>Os iusti meditabitur sapientiam</i> (+ <i>Gloria Patri</i>)	11
3. Georgius CAROLIDES: <i>Augustine sacros thalami intrature penates</i>	19
4. Anon.: <i>Salve, sancte cinis</i>	33
5. Anon.: <i>Iubila, felix Boëmia</i>	45
6. Georgius CAROLIDES [?]: <i>V naději Boží Mistr Hus Jan</i>	61
7. a) Carolus LUYTHON: <i>Dies est laetitiae</i>	81
b) Carolus LUYTHON: <i>Nastal nám den veselý (Dies est laetitiae)</i> (Přeštice)	89
c) Carolus LUYTHON: <i>Dies est laetitiae</i> (versio Stadlmayriana)	97
d) <i>Dies est laetitiae / Nastal nám den veselý</i> (versio monodica Rozenplutiana)	105
8. Anon.: <i>Jak jsou milí přibytkové tvoji (Ps 84)</i>	111
9. Franciscus SALE: <i>Dialogismus (Fata movent hominis mea pectora)</i>	131

Contents

The Double-Choir Motets of Rudolphine Prague	xi
Introduction	xi
Note on the edition	xiii
Notation	xiii
Text	xiii
Commentary	xiv
Note on interpretation	xiv
Selected bibliography	xv
Sources	xvi
List of abbreviations	xvi

THE EDITION

1. Georgius CAROLIDES: <i>Confitebor Domino nimis in ore meo</i>	3
2. Anon.: <i>Os iusti meditabitur sapientiam</i> (+ <i>Gloria Patri</i>)	11
3. Georgius CAROLIDES: <i>Augustine sacros thalami intrature penates</i>	19
4. Anon.: <i>Salve, sancte cinis</i>	33
5. Anon.: <i>Iubila, felix Boëmia</i>	45
6. Georgius CAROLIDES [?]: <i>V naději Boží Mistr Hus Jan</i>	61
7. a) Carolus LUYTHON: <i>Dies est laetitiae</i>	81
b) Carolus LUYTHON: <i>Nastal nám den veselý (Dies est laetitiae)</i> (Přeštice)	89
c) Carolus LUYTHON: <i>Dies est laetitiae</i> (versio Stadlmayriana)	85
d) <i>Dies est laetitiae / Nastal nám den veselý</i> (versio monodica Rozenplutiana)	105
8. Anon.: <i>Jak jsou milí přibytkové tvoji (Ps 84)</i>	111
9. Franciscus SALE: <i>Dialogismus (Fata movent hominis mea pectora)</i>	131

Dvojsborová moteta rudolfinské Prahy

Věnováno Ladislavu Kačicovi k 70. narozeninám

Úvod

V hudební kultuře předbělohorských Čech – ať už se jednalo o dvorskou kapelu císaře Rudolfa II. (1552-1612), nebo o měšťanské instituce jako literátská bratrstva a školní sbory – se koncem 16. století začíná velice intenzivně prosazovat repertoár vokální polyfonie, který byl určen pro více sborů. Domácí interpreti tak pozoruhodně rychle reagovali na módní vlnu, která se z Itálie šířila především prostřednictvím tisku a migrujících hudebníků. Techniku pětihlasého prokomponovaného kontrapunktu, inspirovaného skladatelskými jmény franko-vlámských autorů Jacoba Clemense non Papa (ca. 1510 – ca. 1556), Nicolase Gomberta (ca. 1495-1560) či o generaci mladších Philippa de Monte (1521-1603) a Orlanda di Lasso (1532-1591) tak postupně vystřídal dvoj- a vícesborové vedení hlasů, kde začala dominovat homorytmie. Styl vícesborové italské vokální a vokálně-instrumentální duchovní hudby se velice rychle prosazoval po celé Evropě a je dokladem posledního vývojového stadia renesančního hudebního umění. Oblibu tohoto repertoáru v Čechách dokumentuje řada dochovaných hudebních tisků především zahraniční proveniencí, které jsou dodnes uloženy v českých archívech a knihovnách, a také domácí hudební rukopisy, do kterých si jejich uživatelé opisovali převzaté skladby.

Jedním z výjimečných domácích pramenů dvojsborového osmihlasého repertoáru je soubor hlasových knih, které měl ve své knihovně významný český rudolfinský humanista, literát a skladatel Jiří Carolides z Karlšperku (Georgius Carolides a Carlsperga, 1569-1612, ► Obr. 1-3). Uložen je v Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR v Praze pod sign. Se 1337. Tvoří ho čtyři hlasové knihy, které obsahují dva díly dobově nesmírně oblíbené antologie motet italských skladatelů *Sacrae cantiones* (Norimberk 1585) a *Continuatio Cantionum sacram* (Norimberk 1588) a rukopis, ve kterém je zapsáno osmnáct převážně osmihlasých dvojsborových skladeb motetového typu. Rukopis vznikl v devadesátých letech 16. a v první dekádě 17. století. Soubor není hlasově kompletní. Dochovány jsou hlasy označené jako »Discantus«, »Tenor«, »Basis« a »Sexta vox«. Tisk vyšel v šesti hlasových knihách, stejně byl uspořádán i rukopisný přívazek, v případě skladeb pro osm hlasů proto obsahovaly některé hlasové knihy dva hlasy, v ideálním případě se tedy dochovalo šest, v horším pět hlasů z původně osmihlasého obsazení. Carolidův konvolut tak představuje jeden z nejkompletněji dochovaných rukopisných pramenů k dějinám české hudební kultury předbělohorského období. Většina renesančních hudebních rukopisů, ale i tisků uložených v Čechách, které mají podobu tzv. hlasových

knih (*Stimmbücher*) nebo hlasových sešitů (*Stimmhefte*), je totiž do dnešní doby dochována pouze torzovitě, takže rekonstrukce dobového repertoáru je na jejich základě velmi obtížná. Carolidův rukopis zachycuje skladby v podobě, která umožňuje jejich doplnění z jiných pramenů či dokomponování při plném respektování jejich stylu. Proto se stal tento pramen základem edice, kterou předkládáme veřejnosti a především interpretům.

Rukopis Carolidova konvolutu je ojedinelou antologií osmihlasých motet, které byly provozovány v Čechách v rudolfinské době. Je pestrý co do autorských atribucí, tak i z pohledu zhudebněných textů a způsobu jejich zpracování. Pořizovatel či uživatel konvolutu byl při zápisu veden nejen jejich dostupností a popularitou, ale určitě uplatňoval při výběru (vedle hlasového obsazení) i další své interpretační, estetické a konfesijní potřeby. Jednou z nich byla duchovnost obsahu, protože většina zhudebněných textů je liturgického původu nebo jsou citací biblických příběhů. Duchovně či moralistně jsou napsány i texty skladeb, které byly určeny pro příležitosti pohřbu či svatby. Druhým kritériem byla jazyková stránka motet. Pro zapsané skladby je typické, že v nich převažuje latina, ale nezanedbatelná část z nich byla složena na český text nebo jim byl alespoň podložen vedle původní latiny. Do třetice se ve výběru objevují skladby, které mohly být užity především v prostředí utrakvistických společenství. Vzácnými jsou z tohoto pohledu především moteta na texty připomínající památku Mistra Jana Husa a Jeronýma Pražského.

Konvolut dvou tisků a rukopisného přívazku sloužil svým uživatelům – jistě mezi ně patřili školní učitelé a jejich žáci, možná členové některého literátského bratrstva – při slavnostních bohoslužbách, při svatbách, pohřbech a gratulacích. Ambiciózní příležitostné skladby tohoto typu obsahují české prameny předbělohorského původu jen výjimečně. Přestože se v některých případech jedná nejspíše o skladby, které byly spjaty s jedinečnou událostí a byly tak provozovány pouze jednou, jejich kompoziční úroveň je poměrně vysoká. Žádná nepatří do kategorie poloprofesionální nebo diletantské tvorby. Obsah rukopisného přívazku je tak svědectvím vyspělé hudební kultury pražských měšťanských intelektuálních vrstev.

Rukopisná část Carolidova konvolutu obsahuje skladby různého původu. Některé byly opsány z dobových tištěných antologií (Ruggiero Giovannelli: *Laudate Dominum, Iubilate Deo*; Giovanni Croce: *Factum est silentium*). Vedle toho v ní najdeme i skladbu, která vznikla přepracováním a novým otextováním populárního chansonu Orlanda di Lasso (*Qui seminant in lachrymis*), nebo

kompozici, která žila v Evropě s různými autorskými atribucemi (Christophorus Clavius / Jacobus Handl Gallus: *Hodie natus est Salvator mundi*). Většina zapsaných motet má dvoudílnou formu (*Prima a Secunda pars*). Výjimkou jsou mezi nimi šestidílné *Lamentace proroka Jeremiáše (Incipit oratio Ieremiae Prophetae)*, jejichž autorem je Dominique Phinot, které jsou však v Carolidově rukopisu podloženy i českým kontrafaktem, textem určeným pro příležitost pohřbu (*Žalostné rozloučení přátel milých*). Jedinečnými jsou v rukopisu dvě skladby, jejichž autorství můžeme jednoznačně připsat majiteli konvolutu, tedy Jiřímu Carolidovi (*Confitebor Domino nimis in ore meo; Augustine sacros thalami intrature penates*),

tři skladby s husitskou tematikou, z nichž některé mohl zkomponovat také zmíněný Jiří Carolides (*Salve, sancte cinis; V naději Boží Mistr Hus Jan; Iubila, felix Boëmia*), a zřejmě nejstarší dochovaný zápis oblíbeného a evropsky frekventovaného vánočního moteta císařského varhaníka Charlese Luythona (*Dies est laetitiae*). Tak jako většina dobových rukopisů, obsahuje i tento pramen skladby, které je dnes složité či nemožné autorsky jednoznačně určit (*Os iusti meditabitur sapientiam; Dilecte Deo Galle perhenni; Nobilis et pulchra et sapiens Catharina puella; Divinus cytharis et sacro carmine David; Jak jsou milí příbytkové tvoji*).

Pořadí skladeb v rukopisu je následující:

Č.	Autor	Textový incipit	<i>Discantus</i> (fol.)	<i>Tenor</i> (fol.)	<i>Basis</i> (fol.)	<i>Sexta vox</i> (fol.)
1.	[Ruggiero Giovannelli]	<i>Laudate Dominum in sanctis eius</i>	1 ^r -2 ^r	1 ^r -2 ^r	1 ^r -4 ^r	1 ^r -3 ^r
2.	[Orlando di Lasso]	<i>Qui seminant in lachrymis</i>	2 ^r -2 ^v	2 ^v -3 ^r	3 ^v -5 ^r	2 ^v -5 ^r
3.	[Christophorus Clavius]	<i>Hodie natus est Salvator mundi</i>	3 ^r -3 ^v	3 ^r -4 ^r	5 ^v -7 ^r	4 ^v -7 ^r
4.	[Dominique Phinot]	<i>Žalostné rozloučení přátel milých / Incipit oratio Ieremiae Prophetae</i>	4 ^r -6 ^r	4 ^r -6 ^r	6 ^v -12 ^r	6 ^v -11 ^r
5.	Jiří Carolides	<i>Confitebor Domino nimis in ore meo</i>	6 ^r -7 ^r	6 ^r -6 ^v	11 ^v -13 ^r	10 ^v -12 ^r
6.	Anonym	<i>Os iusti meditabitur sapientiam</i>	7 ^r -7 ^v	7 ^r -7 ^v	12 ^v -14 ^r	12 ^v -13 ^r
7.	Jiří Carolides	<i>Augustine sacros thalami intrature penates</i>	7 ^v -9 ^r	7 ^v -8 ^v	14 ^v -17 ^r	13 ^v -16 ^r
8.	Anonym	<i>Salve, sancte cinis, salve, sanctissime martyr</i>	9 ^v -10 ^r	9 ^r -10 ^r	17 ^r -18 ^v	16 ^v -18 ^r
9.	Anonym	<i>Iubila, felix Boëmia, adsunt tibi solennia</i>	10 ^v -11 ^v	10 ^r -11 ^r	18 ^v -20 ^r	18 ^v -21 ^r
10.	Anonym [Jiří Carolides?]	<i>V naději Boží Mistr Hus Jan</i>	12 ^r -13 ^r	11 ^v -12 ^v	20 ^v -22 ^r	21 ^v -24 ^v
11.	Anonym	<i>Dilecte Deo Galle perhenni</i>	13 ^v -15 ^r	13 ^r -14 ^v	22 ^v -24 ^r	neobsahuje
12.	Anonym	<i>Nobilis et pulchra et sapiens Catharina puella</i>	15 ^v -16 ^r	14 ^v -15 ^v	24 ^r -24 ^v	25 ^r -26 ^r
13.	Anonym	<i>Šťastný, kdož v Boží bázni cestou Páně chodí</i>	16 ^r -17 ^v	15 ^v -17 ^v	24 ^v -26 ^r	neobsahuje
14.	Anonym	<i>Divinus cytharis et sacro carmine David</i>	17 ^v -18 ^v	17 ^v -19 ^r	26 ^r -27 ^v	neobsahuje
15.	[Ruggiero Giovannelli]	<i>Iubilate Deo, omnis terra, cantate et exultate et psallite</i>	19 ^r -20 ^v	19 ^r -20 ^v	27 ^v -29 ^r	26 ^r -26 ^v
16.	[Charles Luython]	<i>Dies est laetitiae in ortu regali</i>	21 ^r -22 ^v	20 ^v -21 ^r	29 ^r -29 ^v	27 ^r -28 ^r
17.	Anonym	<i>Jak jsou milí příbytkové tvoji</i>	23 ^r -24 ^v	21 ^v -23 ^r	30 ^r -31 ^v	28 ^v -32 ^r
18.	Giovanni Croce	<i>Factum est silentium in coelo</i>	24 ^v -25 ^v	23 ^r -24 ^r	31 ^v -32 ^v	31 ^v -34 ^r

Tato edice přináší z Carolidova rukopisu výběr osmi skladeb (v tabulce šedě zvýrazněná čísla), k nimž jsme připojili osmihlasý *Dialogismus octo vocum de amore Christi sponsi* císařského zpěváka Francisca Saleho (ca.

1545-1599). Toto moteto vyšlo v pražské tiskárně Jiřího Nigrina v roce 1598. Hlasově úplný exemplář, který byl předlohou pro náš přepis, je uložen v Hudebním oddělení Národní knihovny ČR v Praze pod sign. 59 E 710.

Poznámka k edici

Do edice bylo zařazeno devět osmihlasých dvojsborových motet, které souvisí s hudební kulturou rudolfinské Prahy. S výjimkou jediné skladby (č. 9, F. Sale: *Dialogismus*), která vyšla tiskem, se všechny neúplně dochovaly v pozoruhodném torzu souboru hlasových knih pražské Národní knihovny sign. Se 1337, jehož jedním z uživatelů byl pražský poeta a skladatel Jiří Carolides z Karlšperku. Vzhledem k mimořádné hodnotě souboru a minimální šanci na nalezení dvou až tří chybějících hlasů se editoři rozhodli skladby rekonstruovat. Tohoto úkolu se ujal Martin Horyna, který tím dovršil svoji přibližně čtyřicet let trvající snahu vdechnout život i nekompletně dochovaným památkám české hudby předbělohorské éry. Vyšel přitom z těchto předpokladů:

- Čím větší je počet dochovaných hlasů, tím větší je šance najít klíč k rekonstrukci, která ale zpravidla nemůže být identickou kopií originálu. O rekonstrukci má smysl uvažovat, pokud se dochovala více než polovina hlasů, například u dvojsborů pět nebo šest z osmi, a alespoň dva z každého sboru. Časté využívání echa umožňuje doplnit chybějící partie na základě analogie; pokud chybějí v obou sborech tytéž hlasy (zvláště nejvyšší), možnost doplnění je obtížnější. I takové případy ve zvoleném souboru skladeb jsou.
- Osmihlasé skladby rukopisného přívazku jsou dvojsborové, ve všech skladbách je na větší ploše přítomna čtyřhlasá akordická sazba, která umožňuje s vysokou mírou pravděpodobnosti nejen doplnit chybějící tóny ve vertikálních harmonických strukturách, ale také odhadnout rozsahy a polohu chybějících hlasů. Pro plnou osmihlasou sazbu je typická snaha o pravidelné vyplnění prostoru od nejnižších po nejvyšší tóny v souzvucích a o eliminaci prodlev dvou a více hlasů na tomtéž tónu.
- Při uplatnění imitační sazby je nutné hledat možnosti nástupů chybějících hlasů v rámci norem daných analýzou dochovaného torza.
- Analýza by měla odhalit technickou stránku kompoziční práce. Její součástí jsou způsob vedení hlasů, míra uplatnění linearit a akordiky, intervalová struktura melodiky, motivika imitačních partií, formy imitační práce, práce s převzatou melodií, využití diminuovaných figur, práce s modalitou, frekvence posuvek, formy kadenčních obrátů, vztah hudby a slova, uplatnění rétorických figur a deklamace. Ten, kdo se pokouší o rekonstrukci, by měl být schopen technickou stránku kompozice posoudit a sám být minimálně na stejné technické úrovni kompoziční práce jako autor nekompletně dochované skladby. Při rekonstrukci by měl postupovat v intencích autora vyzorovaných ze skladby, neměl by ji upravovat do jiného stylu a měl by se ubránit pokušení ji jakkoliv »vylepšovat«.

Notace

Všechna moteta jsou notována bílou menzurální notací, u jediné skladby je spíše naznačena než notována doxologie v chorální notaci (č. 6, introitus *Os iusti meditabuntur sapientiam*). Transkripce z bílé menzurální notace do dnešní notace je provedena v redukci notových hodnot 2 : 1. Všechny skladby jsou notovány v menzuře *tempus imperfectum diminutum* (♩), pouze ve třech skladbách je

uplatněna kontrastní menzura notovaná jako *proportio sesquialtera* a označená různými symboly (♩₃, ○³/₂). Pro transkripci závěrečné noty (v pramenech *longa*) je použit tvar noty *brevis*. Ligatury jsou označeny hranatými svorkami, kolor přerušenu hranatou svorkou. Místo *c* klíčů jsou použity *g* klíče, při použití oktávové transpozice (hlasy v tenorové a altové poloze) jsou *g* klíče označeny číslicí 8. Skladby jsou přepsány do běžných taktů s použitím ligatur pro hodnoty přesahující taktové čáry. Doplněné posuvky jsou umístěny nad příslušnou notu. Rekonstruované hlasy jsou vysázeny stejným typem notového písma. O které hlasy se jedná, je evidentní z poznámkového aparátu a z incipitu, který obsahuje začátky jednotlivých hlasů, v případě rekonstruovaných hlasů jen prázdnou osnovu. Jednotlivě doplněné noty jsou označeny hranatými závorkami. Na další zásahy do notového zápisu je upozorněno v kritických poznámkách. Přepis chorální notace je proveden plnými notovými hlavičkami bez nožiček, ligatury jsou vyznačeny kulatými obloučky.

Text

Pravopis latinského textu je ponechán v jeho dobové humanistické podobě. Pravopis českého textu je v dobové rukopisné praxi neustálený. Současné normě je přizpůsobeno označení kvantity (v rukopisné předloze většinou označena není), psaní *i, y, j, ě, u, v*, spězkový pravopis je nahrazen diakritickým. Ponechány jsou dublety *jsme – sme* a dobové používání *s* a *z* v předložkách a předponách. Nevypsání opakování textu je doplněno. Varianty textu v různých hlasech jsou sjednoceny na nejčastěji se vyskytující případ. Na všechny zásahy do hláskové podoby textu je upozorněno v kritickém aparátu. Interpunkce je doplněna.

Poznámkový aparát

Poznámkový aparát ke každé skladbě obsahuje zhudebněný text a jeho překlad, poznámky k textu (původ, liturgická příslušnost), údaje o rubrikách a atribuci, kritické poznámky k hudbě (odkazují na hlas a číslo taktu lomené pořadím noty, pro přehlednost je doplněno (v prameni často chybějící) označení hlasů, v případě nejasností se odkazuje na pořadí hlasu v partituru).

Poznámka k interpretaci

Všechny skladby výběru jsou dvojsborové. Nejnapadnějším rysem těchto skladeb je možnost stereofonních prostorových efektů a zvukový kontrast čtyřhlasu a osmihlasu, který je zpravidla vyhrazen důležitému sdělení v textu. Pozornost vůči zhudebněnému textu je demonstrována i homorytmickou sazbou, která vychází vstříc srozumitelnosti sdělení, a využíváním hudebně rétorických figur, které zvýrazňují smysl slov. Tyto skladby nejsou ve skutečnosti psány pro masu zpěváků, ale nejlépe zní v malém komorním obsazení. Rovněž přehnaný důraz na stereofonii (velká vzdálenost sborů, simulace ozvěny) je jim cizí, jde o hudební dialog. Vyplývá to i z toho, že předpokládaný prostorový kontrast dvou polohově shodných sborů bývá v rámci skladby vystřídán kontrastem vysokých a nízkých hlasů a naopak. Důležitá je správná a jednotná deklamace textu.

Petr Daněk – Martin Horyna

1) Georgius Carolides a Carlsperga, dřevořez / woodcut, 1607 [?]

2) Georgius Carolides a Carlsperga, znak (dřevořez) / coat of arms (woodcut), in: *Farrago symbolica sententiosa...*, Pragae 1597, fol. L8^r

3) Georgius Carolides a Carlsperga, mědiryt Jana Jiřiho Balzera / engraving by Johann Georg Balzer, 1772 [?], in: Franz Martin PELZEL: *Abbildungen böhmischer und mährischer Gelehrten und Künstler, nebst kurzen Nachrichten von ihren Leben und Werken*, III, Prag 1777, příloha za s. 60 / plate after p. 60

The Double-Choir Motets of Rudolphine Prague

Dedicated to Ladislav Kačic on the occasion of his 70th birthday

Introduction

In the musical culture of Bohemia before the Thirty Years' War, whether this involved the court ensemble of Emperor Rudolph II (1552-1612) or institutions of townsmen such as confraternities of *literati* and school choirs, the repertoire of vocal polyphony intended for multiple choirs began to assert itself very intensively at the end of the sixteenth century. Performers in Bohemia reacted remarkably quickly to this wave of fashion, which was disseminated from Italy mainly by printed music and migrating musicians. The technique of five-voice through-composed counterpoint inspired by such famed Franco-Flemish composers as Jacobus Clemens non Papa (*ca.* 1510 – *ca.* 1556), Nicolas Gombert (*ca.* 1495-1560), or a generation later Philippe de Monte (1521-1603) and Orlando di Lasso (1532-1591) was then gradually superseded by voice leading conceived for two or more choirs with the emergence of a predominantly homorhythmic texture. The style of polychoral Italian vocal and vocal-instrumental sacred music caught on all over Europe very quickly, and it documents the final stage of development of the art of music in the Renaissance. The popularity of this repertoire in Bohemia is documented by a number of preserved musical prints primarily of foreign provenience, which are still in the holdings of Czech archives and libraries, and also by Bohemian musical manuscripts, into which their users copied borrowed compositions.

One of the exceptional Bohemian sources of double-choir eight-voice repertoire is a set of partbooks from the library of the famed Bohemian Rudolphine humanist, man of letters, and composer Georgius Carolides a Carlsperga (Jiří Carolides z Karlšperku, 1569-1612, ► Fig. 1-3). The set is kept at the Department of Manuscripts and Early Printed Books of the National Library of the Czech Republic in Prague under the shelf mark Se 1337. It consists of four partbooks containing two volumes of an anthology, enormously popular at the time, of motets by Italian composers titled *Sacrae cantiones* (Nuremberg 1585) and *Continuatio Cantionum sacrarum* (Nuremberg 1588) and a manuscript with notation of eighteen compositions mostly for double choir in the motet genre. The manuscript was created in the 1590s and the first decade of the seventeenth century. The set of parts is not complete. The parts have been preserved that bear the designations “Discantus”, “Tenor”, “Basis”, and “Sexta vox”. The printed edition consisted of six partbooks, and the manuscript addendum was arranged in the same manner. Therefore, in the case of compositions for eight voices, some of the partbooks contained two voices, so in the best case there are six preserved voices, and in the worst case five of the eight original parts. Carolides's convolute therefore represents one of the most com-

pletely preserved manuscript sources in the history of Bohemian musical culture of the period before the Thirty Years' War. Most Renaissance musical manuscripts and prints kept in Bohemia that take the form of partbooks (*Stimmbücher*, *Stimmhefte*) have come down to us today merely as torsos, so it is very difficult to reconstruct the period repertoire on their basis. Carolides's manuscript reproduces the compositions in a form that enables their supplementation from other sources or the composition of completions that fully respect the style. The source has thus become the basis of an edition that we are presenting to the public and especially to performers.

The manuscript in Carolides's convolute is a unique anthology of eight-voice motets that were being performed in Bohemia during the Rudolphine period. It is varied in terms of the attributions of authorship and with respect to the texts set to music and the manner of their treatment. In choosing works to notate, the person who acquired or used the convolute was guided not only by the music's availability or popularity. In selecting the content, apart from considerations of the available voices, he also definitely took other interpretive, aesthetic, and confessional needs into consideration. One of these needs was apparently for spiritual content, because most of the texts set to music are of liturgical origin or are quotations from the Bible. The texts of compositions that were intended for the occasion of a funeral or wedding are also written in a spiritual or moralistic tone. A third criterion was the linguistic aspect of the motet. Typically, Latin is predominant in the notated compositions, but a substantial number of them were composed to Czech texts, or Czech words were at least placed alongside the original Latin. Thirdly, the convolute contains compositions that could be used mainly in the milieu of Utraquist society. Above all, the motets on texts commemorating Jan Hus or Jerome of Prague are especially rare in this respect.

The convolute of two prints and a manuscript addendum served its users – among whom were certainly school teachers and pupils and possibly the members of a confraternity of *literati* – at solemn worship services, weddings, funerals, and congratulatory occasions. Ambitious occasional compositions of this kind appear only in exceptional cases in Bohemian sources predating the Thirty Years' War. Although in some cases the compositions were probably connected with a unique event and were therefore performed only once, the level of quality of the compositions is relatively high. None of them belong in the category of semi-professional or dilettantish music. The content of the manuscript addendum thus bears witness to the advanced level of musical culture in the milieu of Prague's intellectual townsmen.

The manuscript part of Carolides's convolute contains compositions of diverse origins. Some were copied from period printed anthologies (Ruggiero Giovannelli: *Laudate Dominum, Iubilate Deo*; Giovanni Croce: *Factum est silentium*). In addition, there is also a composition that was created by revising a popular chanson by Orlando di Lasso (*Qui seminant in lachrymis*) and providing it with a new text. There is also a piece that circulated around Europe with attributions to various composers (Christophorus Clavius / Jacobus Handl Gallus: *Hodie natus est Salvator mundi*). Most of the copied motets are in two-part form (*Prima* and *Secunda pars*). An exception among them is the six-part *Lamentace proroka Jeremiáše (Incipit oratio Ieremie Prophetae)*, the author of which is Dominique Phinot. Written in Carolides's hand beneath the original words is a contrafactum in Czech, a text intended for the occasion of a funeral (*Žalostné rozloučení přátel milých* – The Sorrowful Parting of Dear Friends). We can definitely attribute authorship of two of the compositions in the manuscript, which are not

found elsewhere, to the owner of the convolute, i.e. to Georgius Carolides (*Confitebor Domino nimis in ore meo; Augustine sacros thalami intrature penates*). There are also three compositions with Hussite subject matter, some of which may also have been composed by Georgius Carolides (*Salve, sancte cinis; V naději Boží Mistr Hus Jan* – In God's Hope the Master Jan Hus; *Iubila, felix Boëmia*). Apparently the oldest composition notated in the manuscript is a Christmas motet by the imperial organist Carolus Luython (*Dies est laetitiae*), which was popular and frequently performed around Europe. Like most manuscripts from the period, this source also contains compositions for which a definite determination of authorship is difficult or impossible (*Os iusti meditabitur sapientiam; Dilecte Deo Galle perhenni; Nobilis et pulchra et sapiens Catharina puella; Divinus cytharis et sacro carmine David; Jak jsou milí příbytkové tvoji* – How Lovely Is Thy Dwelling Place).

The order of the compositions in the manuscript is as follows:

№	Author	Incipit	Discantus (fol.)	Tenor (fol.)	Basis (fol.)	Sexta vox (fol.)
1.	[Ruggiero Giovannelli]	<i>Laudate Dominum in sanctis eius</i>	1 ^r -2 ^r	1 ^r -2 ^r	1 ^r -4 ^r	1 ^r -3 ^r
2.	[Orlando di Lasso]	<i>Qui seminant in lachrymis</i>	2 ^r -2 ^v	2 ^v -3 ^r	3 ^v -5 ^r	2 ^v -5 ^r
3.	[Christophorus Clavius]	<i>Hodie natus est Salvator mundi</i>	3 ^r -3 ^v	3 ^r -4 ^r	5 ^v -7 ^r	4 ^v -7 ^r
4.	[Dominique Phinot]	<i>Žalostné rozloučení přátel milých / Incipit oratio Ieremie Prophetae</i>	4 ^r -6 ^r	4 ^r -6 ^r	6 ^v -12 ^r	6 ^v -11 ^r
5.	Georgius Carolides	<i>Confitebor Domino nimis in ore meo</i>	6 ^r -7 ^r	6 ^r -6 ^v	11 ^v -13 ^r	10 ^v -12 ^r
6.	Anonymous	<i>Os iusti meditabitur sapientiam</i>	7 ^r -7 ^v	7 ^r -7 ^v	12 ^v -14 ^r	12 ^v -13 ^r
7.	Georgius Carolides	<i>Augustine sacros thalami intrature penates</i>	7 ^v -9 ^r	7 ^v -8 ^v	14 ^v -17 ^r	13 ^v -16 ^r
8.	Anonymous	<i>Salve, sancte cinis, salve, sanctissime martyr</i>	9 ^v -10 ^r	9 ^r -10 ^r	17 ^r -18 ^v	16 ^v -18 ^r
9.	Anonymous	<i>Iubila, felix Boëmia, adsunt tibi solennia</i>	10 ^v -11 ^v	10 ^r -11 ^r	18 ^v -20 ^r	18 ^v -21 ^r
10.	Anonymous [Georgius Carolides?]	<i>V naději Boží Mistr Hus Jan</i>	12 ^r -13 ^r	11 ^v -12 ^v	20 ^v -22 ^r	21 ^v -24 ^v
11.	Anonymous	<i>Dilecte Deo Galle perhenni</i>	13 ^v -15 ^r	13 ^r -14 ^v	22 ^v -24 ^r	–
12.	Anonymous	<i>Nobilis et pulchra et sapiens Catharina puella</i>	15 ^v -16 ^r	14 ^v -15 ^v	24 ^r -24 ^v	25 ^r -26 ^r
13.	Anonymous	<i>Šťastný, kdož v Boží bázni cestou Páně chodí</i>	16 ^r -17 ^v	15 ^v -17 ^v	24 ^v -26 ^r	–
14.	Anonymous	<i>Divinus cytharis et sacro carmine David</i>	17 ^v -18 ^v	17 ^v -19 ^r	26 ^r -27 ^v	–
15.	[Ruggiero Giovannelli]	<i>Iubilate Deo, omnis terra, cantate et exultate et psallite</i>	19 ^r -20 ^v	19 ^r -20 ^v	27 ^v -29 ^r	26 ^r -26 ^v
16.	[Charles Luython]	<i>Dies est laetitiae in ortu regali</i>	21 ^r -22 ^v	20 ^v -21 ^r	29 ^r -29 ^v	27 ^r -28 ^r
17.	Anonymous	<i>Jak jsou milí příbytkové tvoji</i>	23 ^r -24 ^v	21 ^v -23 ^r	30 ^r -31 ^v	28 ^v -32 ^r
18.	Giovanni Croce	<i>Factum est silentium in coelo</i>	24 ^v -25 ^v	23 ^r -24 ^r	31 ^v -32 ^v	31 ^v -34 ^r

From Carolides's manuscript, this edition contains a selection of eight compositions (the numbers highlighted in grey in the table), to which we have added the eight-voice *Dialogismus octo vocum de amore Christi sponsi* by Franciscus Sale (ca. 1545-1599), court singer to the emperor. The motet was published by the Prague printer Georgius Nigrinus (Jiří Nigrin) in 1598. A complete specimen with all of the voices, which served as the basis for our transcription, is kept at the Music Department of the National Library of the Czech Republic in Prague under the shelf mark 59 E 710.

Note on the edition

Nine eight-voice motets for double choir that are related to the musical culture of Rudolphine Prague were selected for inclusion in the edition. With a single exception (no. 9, F. Sale: *Dialogismus*), which appeared in print, all of the works have been preserved incompletely in the remarkable torso of a set of partbooks at the National Library in Prague under the shelf mark Se 1337, one of the users of which was the Prague poet and composer Georgius Carolides a Carlsperga. In view of the exceptional value of the set and of the minimal probability of finding the two or three missing voices, the editors decided to reconstruct the compositions. Martin Horyna undertook this task, bringing to a climax his approximately forty years of efforts to breath life even into the incompletely preserved artefacts of Bohemian music from the era before the Thirty Years' War. In doing so, he applied the following principles:

- The greater the number of preserved voices, the greater the chance of finding the key to reconstruction, but it generally cannot be an identical copy of the original. A reconstruction is worth considering only if more than half of the voices have been preserved, e.g. in works for double choir at least five or six out of eight voices, and at least two from each choir. The frequent use of echoes allows the filling in of missing parts by analogy; if the same voices are missing in both choirs (and especially the highest voices), it is more difficult to fill in what is missing. In the chosen set, there are also cases like this.
- The eight-voice compositions of the manuscript addendum are for double choir, and four-voice chordal writing is present in larger passages of all of the pieces. That allows not only the filling in of missing tones in the vertical harmonic structures with a high degree of probable accuracy, but also the estimating of the ranges and pitches of the missing voices. Full eight-voice writing is typified by an effort to make regular use of the full range from the lowest to the highest tones in chords and to avoid the droning of two or more voices on the same tone.
- For the use of imitative writing, it is necessary to look for possibilities for the entrances of the missing voices within the framework of the norms given by analysis of the preserved torso.
- Analysis should reveal technical aspects of work on composition. The analysis should encompass the manner of voice leading, the degree of employment of linear and chordal writing, the intervallic structure of melodic

lines, the motifs of parts using imitation, the forms of imitative writing, the treatment of borrowed melodies, the use of figures in diminution, the treatment of modality, the frequency of accidentals, the forms of cadential figures, the relationship between the music and the words, the employment of rhetorical figures, and declamation. Anyone attempting such reconstruction should be capable of evaluating the technical aspects of the composition and should be at least as technically skilled at the work of composing as the actual composer of the incompletely preserved work. In doing the reconstruction, he or she should proceed in accordance with the composer's intentions as observed from the composition, should not alter the music into a different style, and should avoid the temptation of making any kind of "improvements".

Notation

All of the motets are written in white mensural notation, while in one composition, plainchant notation is used to give more of an indication of a doxology than its outright notation (no. 6, introit *Os iusti meditabuntur sapientiam*). The white mensural notation has been transcribed into modern notation with a 2 : 1 reduction of note values. All of the compositions were notated in the mensuration *tempus imperfectum diminutum* (♩), and a contrasting mensuration like *proportio sesquialtera* is used only in three compositions, and it is notated by various symbols (♩₃, ○³/₂). For transcribing the concluding note (*longa* in the sources), the *brevis* note shape is employed. Ligatures are indicated by square brackets, and the *color* is marked with a broken square bracket. The treble clef is used in place of C clefs, and for octave transpositions (for parts in the tenor and alto range), the numeral 8 is added to the treble clef. The compositions have been rewritten in normal measures with the use of ties where note values cross bar lines. Added accidentals are placed above the note in question. The notation of the reconstructed voices uses the same type face. Which voices are reconstructed can be seen from the critical commentary and from the incipit, which contains the initial notes of the individual voices or an empty staff in the case of reconstructed voices. Individual added notes are enclosed in square brackets. Other changes to the notation are discussed in the critical commentary. Plainchant notation has been realised using black noteheads without stems, and ligatures are indicated by curved slurs.

Text

The spelling of the Latin text is left in the form of the Humanist period. Czech spelling was not consistent in the practice of manuscripts of the period. Contemporary standardised forms are used for the indications of vowel length (usually not given in the original manuscript) and for writing the letters *i*, *y*, *j*, *ě*, *u*, and *v*, and digraph orthography has been replaced by the use of diacritical marks. The dual spellings *jsme* – *sme* and the period use of the letters *s* and *z* in prepositions and prefixes have been retained. The text has been added to places where repetitions were not written out. Textual variants in different voices have been edited to match the form that appears most frequently. All changes to the spelling of the

text are mentioned in the critical apparatus. Punctuation has been added.

Commentary

The commentary for each composition contains the text set to music and its translation, critical apparatus, commentary on the text (origin, place in the liturgy), information about rubrics and attribution, and critical commentary on the music with references to the vocal part and bar number separated by a slash from a numeral for position in the bar (e.g. 15/4 means bar 15, 4th note). Designations of voices (often missing in the source) are added for the sake of clarity, and in doubtful cases, reference is made to the order of voices in the score).

Note on interpretation

All of the selected compositions are for double choir. The most noteworthy feature of these compositions is the pos-

sibility of stereophonic spatial effects and the sonic contrast between four-part and eight-part writing, the latter usually being reserved for important messages in the text. Attentiveness to the text being set to music is also demonstrated by the homorhythmic writing, which accommodates the comprehensibility, and the use of rhetorical figures that highlight the meaning of the words. These compositions are not actually written for large numbers of singers, and they sound best sung by small chamber forces. Likewise, an exaggerated emphasis on stereophonic effects (wide separation of choirs, simulation of echoes) is out of place here; what we have in this case is musical dialogue. This can also be seen from the fact that within a composition, the assumed spatial contrast between two choirs with identical vocal ranges tends to alternate with passages contrasting between high and low voices and vice versa. The correct, uniform declamation of the text is important.

Petr Daněk – Martin Horyna
(Translated by Mark Newkirk)

Výběrová bibliografie / Selected bibliography

- BAŤA, Jan: 'Between Prague and Pirna. A Story from the Beginning of the Thirty Years' War', *De musica dis-serenda* XI/1-2 (2015), pp. 41-50.
- BERKOVEC, Jiří (ed.): *Kryštof Harant z Polžic a Bez-družic. Opera musica*, Praha: SNKLHU 1956.
- Bible kralická šestidílná. Kompletní vydání s původními poznámkami*, Praha: Česká biblická společnost, 2014.
- BILWACHS, Jan – BOUMA, Martin – DEMSKÁ, Štefánia – DERNEROVÁ, Veronika – HANUŠOVÁ, Kateřina – HAVLÍČKOVÁ, Magda – KAŠPAROVÁ, Žofie – ŘE-ŘIHOVÁ, Michaela – ŠAFRATOVÁ, Kamila – VLÁŠ-KOVÁ, Tereza – VOSTÁREK, Matěj: *Konvolut NK ČR Se 1337*, seminární práce / seminar paper, vedoucí / tutors Petr DANĚK – Jan BAŤA, Ústav hudební vědy, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha 2012.
- BRANBERGER, Jan: *Hudební úvahy o české humanis-tické poesii*, Praha: Královská česká společnost nauk, 1948.
- DANĚK, Petr: *Historické tisky vokální polyfonie, ra-né monodie, hudební teorie a instrumentální hudby v českých zemích do roku 1630. Se soupisem tisků z let 1488-1628 uložených v Čechách*, Praha: KLP – Koniasch Latin Press, 2015.
- DANĚK, Petr: 'Málo známý pramen vokální polyfonie rudolfínské éry', *Hudební věda* 20 (1983), pp. 257-265.
- DANĚK, Petr: *Rukopisná část konvolutu Se 1337*, di-iploma thesis / diplomová práce, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha 1981.
- FOJTÍKOVÁ, Jana: 'Hudební doklady Husova kultu z 15. a 16. století. Příspěvek ke studiu husitské tradice v do-bě předbělohorské', *Miscellanea musicologica* 29 (1981), pp. 51-145.
- GRABNAR, Klemen: 'So gornjegrajski rokopisni zvezki nastali na Kranjskem? Are the manuscript volumes from Gornji Grad of Carniola origin?', *Muzikološki zbornik* 53/1 (2017), pp. 55-79.
- HICK, Olivia: *François Sale (c. 1540-1599), Musicus impérial: édition de trois œuvres sacrées*, Master the-sis, Faculté de philosophie, arts et lettres, Université catholique de Louvain, 2017, <http://hdl.handle.net/2078.1/thesis:12605>.
- HEJNIC, Josef – MARTÍNEK, Jan: *Rukověť humanistic-kého básnictví v Čechách a na Moravě / Enchiridion renatae poesis Latinae in Bohemia et Moravia cultae*, 1-6, Praha: Academia, 1966-2011.
- HORYNA, Martin: 'Vícehlasá hudba v Čechách v 15. a 16. století a její interpreti', *Hudební věda* 43 (2006), pp. 117-134.
- KOLÁŘOVÁ, Jana: 'Carolides of Carlsperk, Georgius', in: *Companion to Central and Eastern European Humanism, 2: The Czech Lands*, Berlin: De Gruyter, 2020, pp. 238-246.
- KORTH, Hans-Otto – LAMBRECHT, Jutta (eds.): *Die Signaturengruppe Mus.ms.40000 ff.*, Folge 1: *Hand-schriften des 15.-19. Jahrhunderts in mensuraler und neuerer Notation* [= Staatsbibliothek zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz. Kataloge der Musikabtei-lung, I/13], München: Henle, 1997.
- Liber usualis Missae et Officii*, Paris – Tournai – Roma: Societas S. Joannis Evangelistae – Desclée et socii, 1936.
- MARTÍNKOVÁ, Dana: *Poselství ducha. Latinská próza českých humanistů*, Praha: Odeon, 1975.
- MORET, Paul: 'A propos du musicien namurois François Salès (v. 1540-1599)', *Revue de la Société liégeoise de Musicologie*, vol. 25 (mars 1979), <https://popups.uliege.be/1371-6735/index.php?id=2310>.
- NAGEL, Wilibald: 'Die Kantoreigesellschaft zu Pirna', *Monatshefte für Musik-Geschichte* 28/11 (1896), pp.x148-156.
- NOVOTNÝ, Václav (ed.): *Fontes rerum Bohemicarum / Prameny dějin českých*, VIII, Praha: Nadání Františka Palackého, 1932.
- OREL, Dobroslav: 'Nastal nám den veselý. Dies est laetitia. Nobis est natus hodie', *Cyrill* 7 (1910), pp. 102-112.
- QUITIN, José (ed.): 'Notre supplément musical – Dia-logismus 8 vocum. Autore Francisco Sale', *Bulletin de la Société liégeoise de Musicologie*, vol. 25 (mars 1979), p. 10, <https://popups.uliege.be/1371-6735/index.php?id=2314> + supplément musical, pp. 1-10, <https://popups.uliege.be/1371-6735/index.php?id=2329>.
- STEINHARDT, Milton: 'A Musical Fragment from Prague: Národní Muzeum XIV C 149', *Fontes Artis Musicae* 26/3 (1979), pp. 163-172.
- STORCHOVÁ, Lucie: *Paupertate styloque connecti. Utváření humanistické učenecké komunity v českých zemích*, Praha: Scriptorium, 2011.
- VACULÍNOVÁ, Marta – DANĚK, Petr: 'Jiří Carolides (1569-1612). The Poet and Composer Who Travelled Little', *Czech Music Quarterly* 2020/3, pp. 31-37.

Prameny / Sources

Rukopisy / Manuscripts

- Dresden: Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek (D-Dl), Pirna, ms. Mus. Pi. 2.
 Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, Zbirka rokopisov, redkih in starih tiskov (SI-Lnr), Ms 207.
 Praha: Knihovna Národního muzea (KNM) (CZ-Pn), ms. I A 15.
 Praha: Národní knihovna České republiky (NK ČR) (CZ-Pu), Se 1337.
 Praha: Národní muzeum – České muzeum hudby (NM-ČMH) (CZ-Pnm), ms. AZ 37 (*olim* Praha: KNM, XIV C 149).
 Přeštice: Dům historie Přešticka, ms. sine sign.
 Teplice: Regionální muzeum, Ms. 2 (*Teplický kancionál*).

Staré tisky / Rare prints

- MUSOPHIL SOBĚSLAVSKÝ, Jan: *Kancionál jednohlasý*, Praha: Burian Valda, 1585.
 ROZENPLUT, Jan: *Kancionál*, Olomouc: Jiřík Handle, 1601.
 SALE, Franciscus: *Dialogismus*, Praha: Georgius Nigrinus, 1598 (Praha, NK ČR, sign. 59 E 710/a-d).
 STADLMAYR, Johann: *Moduli symphoniaci*, Innsbruck: Johann Gäch, 1629, RISM B/1, 1629⁴ (Paris: Bibliothèque nationale de France, RES VM1-74).

Seznam zkratk / List of abbreviations

A	altus	NK ČR	Národní knihovna České republiky / National Library of the Czech Republic
B	bassus	NM-ČMH	Národní muzeum – České muzeum hudby / National Museum – Czech Museum of Music
B. c.	basso continuo	p.	(pagina), strana / page
C	cantus	Ps	(psalmus), žalm / psalm
D	discantus	punct.	(punctuata), punktovaná / punctuated
fol.	(folium), list / folio	s. d.	(sine dato), nedatováno / without date
KNM	Knihovna Národního muzea / National Museum Library	Sb	semibrevis
LU	<i>Liber usualis Missae et Officii</i> (viz <i>Výběrová bibliografie</i> / see <i>Selected bibliography</i>)	sign.	signatura / shelf mark
M	minima	Sm	semiminima
ms.	rukopis / manuscript	T	tenor

EDICE
~
THE EDITION

Duffis o Duffis o Duffis Duffis
Dum Deum tuum, Convertere ad Dominum, Similes si ad Domi:

nad lagdan rirnan duffis
num Deum tuum.

Confitebor Domino nimis in ore meo

et in medio multorum laudabo eum, et in medio multorum lau:

Confitebor Domino nimis in ore meo, Praha, NK ČR (CZ-Pu), Se 1337, *Discantus*, fol. 6^r, D2 (incipit)

Similes si nad lagdan rirnan duffis Duffis Duffis
Convertere ad Dominum Deum tuum

Similes si nad lagdan rirnan duffis
ad Dominum Deum tuum.

Confitebor Domino nimis in ore

meo et in medio multorum, laudabo eum.

Confitebor Domino nimis in ore meo, Praha, NK ČR (CZ-Pu), Se 1337, *Basis*, fol. 12^r, B1 (incipit, »Ge. Carolides. 91«)

1. Confitebor Domino nimis in ore meo

Praha: NK ČR (CZ-Pu), Se 1337, №. 5

Georgius Carolides, 1591

D1
Con - fi - te - bor Do - mi - no ni - - - - mis

A1
Con - fi - te - bor Do - mi -

T1
Con - - - fi - te - bor Do - mi - no ni - - - -

B1
Con - fi - te - bor Do - - mi -

D2
A2
T2
B2

5

D1
in o - re, in o - re me - - - - o

A1
- no ni - - - mis in o - re me - - - o

T1
- mis in o - re me - o

B1
- no ni - mis in o - re me - - - o

D2
A2
T2
B2

Con - fi - te - bor
Con - fi - te - bor
Con - fi - te - bor
Con - - - fi - te -

Quisquam patetum et magis allolua allolua
Prologia in regali radigno
fallohua fallohua
falla una
Dus est delicia in ortu regali fuis ad mirabilis totum deli
astal nam den veselosti quatuor pinto deli dalem pinto
etabitis in sumantate ortu tri filio Virginode pura quem puit
naualis et dym ddm pinto pinto
intercula nectum arte. Seula creatorem rerum et vitam pudentis pinto
la panto dya etoroitoli pinto pinto pinto pinto pinto pinto pinto pinto
rimante falix est pinto pinto pinto pinto pinto pinto pinto pinto
et pinto pinto pinto pinto pinto pinto pinto pinto pinto pinto
tori bus iuxta suum gregem Nunciat cum gudio incerto
Lyphissiam et dym ddm ddm ddm ddm ddm ddm ddm ddm ddm
Hadolorum dominum et panto panto panto panto panto panto panto panto
et panto panto panto panto panto panto panto panto panto panto

Carolus Luython: Dies est laetitia / Nastal nám den veselosti, Přeštice (Př), D3 (incipit)

7a. *Dies est laetitiae*

Praha: NK ČR (CZ-Pu), Se 1337, №. 16

Carolus Luython, s. d.

D1 Di - es est lae - ti - ti - ae in or - tu re - ga - li,
 D2 Di - es est lae - ti - ti - ae in or - tu re - ga - li,
 D3 Di - es est lae - ti - ti - ae in or - tu re - ga - li,
 A1 Di - es est lae - ti - ti - ae in or - tu re - ga - li,
 D4
 A2
 T
 B

5

Pu - er ad - mi -
 Pu - er ad - mi -
 Pu - er ad - mi -
 Pu - er ad - mi -

Nam pro - ces - sit ho - di - e de ven - tre vir - gi - na - li
 Nam pro - ces - sit ho - di - e de ven - tre vir - gi - na - li
 Nam pro - ces - sit ho - di - e de ven - tre vir - gi - na - li
 Nam pro - ces - sit ho - di - e de ven - tre vir - gi - na - li

10

- ra - bi - lis, to - tus de - le - cta - bi - lis in hu - ma - ni - ta - te,
 - ra - bi - lis, to - tus de - le - cta - bi - lis in hu - ma - ni - ta - te,
 - ra - bi - lis, to - tus de - le - cta - bi - lis in hu - ma - ni - ta - te,
 - ra - bi - lis, to - tus de - le - cta - bi - lis in hu - ma - ni - ta - te,

15

Qui in - ae - sti - ma - bi - lis est et in - ef - fa - bi - lis in Di - vi - ni - ta -
 Qui in - ae - sti - ma - bi - lis est et in - ef - fa - bi - lis in Di - vi - ni -
 Qui in - ae - sti - ma - bi - lis est et in - ef - fa - bi - lis in Di - vi - ni -
 Qui in - ae - sti - ma - bi - lis est et in - ef - fa - bi - lis in Di - vi - ni -

7d. *Dies est laetitiae / Nastal nám den veselý* (versio monodica Rozenplutiana)

Jan ROZENPLUT: *Kancionál*, Olomouc 1601, pp. 33-34, 74-75

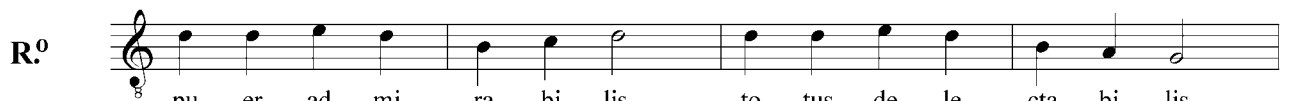
Di - es est lae - ti - ti - ae in or - tu re - ga - li,
Na - stal nám den ve - se - lý z ro - du krá - lov - ské - ho,

5

nam pro - ces - sit ho - di - e de ven - tre vir - gi - na - li
neb nám při - šlo dneš - ní den z bři - cha pa - nen - ské - ho

9

pu - er ad - mi - ra - bi - lis, to - tus de - le - cta - bi - lis
dí - tě vel - mi pře - div - né i ta - ké pře - ra - dost - né

13

in hu - ma - ni - ta - te,
v tě - le smr - tedl - no - sti,

15

qui in - ae - sti - ma - bi - lis est et in - ef - fa - bi - lis
o němž ne - lze mlu - vi - ti, my - sli - ti, vy - pra - vi - ti

19

in Di - vi - ni - ta - te.
ve - dlé je - ho Bož - ství.

Komentář

Skladba existuje ve dvou verzích v šesti různých pramenech, z nichž tři pro první verzi (*Pu*, *Pm*, *Pi*) jsou pražského původu. Obě verze mají společný první sbor a bas druhého sboru. První verze je nepochybně původní, ve druhé verzi jsou tři hlasy druhého sboru upraveny a sbor má sazbu *ad voces aequales*. První verze se nikde nedochovala v úplnosti, ale lze ji rekonstruovat díky společným místům s druhou verzí, kompletně dochovanou v pozdním tisku *Moduli symphoniaci* (Innsbruck 1629) s připojeným partem generálního basu, který ale nebyl do edice zahrnut. Editovány byly tři podoby skladby:

- verze podle *Pu*, nejvyšší dva hlasy prvního sboru rekonstruovány podle *Př*, *Lj* a *Mo*;
- česky otextovaná verze podle *Př*;
- verze s úpravou druhého sboru podle *Mo*.

Prameny skladby se dochovaly z časového rozmezí téměř čtyřiceti let. Skladba zhudebňuje průběžně čtyři strofy dobově nejoblíbenější vánoční písně v českých a pravděpodobně i v okolních zemích. Vzhledem ke středověkému původu písně, jejíž existence je doložena od konce 14. století, jsou v dochovaných zápisech a vydáních textu v různé míře zastoupena rezidua středověké ortografie. Na drobné rozdíly (*-e- / -ae- / -oe-*, *-ci- / -ti-*) není brán v edici zřetel. V případě edice a podložení českého textu podle pramene *Př* bylo nutné se vyrovnat s většími problémy. Pramen je silně poškozený, navíc se jedná o zběžný zápis s řadou chyb v notaci i textu a s nejednotnostmi v různých hlasech. České znění je vepsáno pod latinským textem a nebere zřetel na rozdílný počet slabik v některých verších. V edici jsou doplněny často vynechané jednopísmenné předložky *z* a *v*, pro srovnání jsou v kritickém aparátu zachycena různočtení z dobově blízkého Rozenplutova *Kancionálu* (1601). U veršů s jiným počtem slabik než v latinské předloze je v edici přizpůsobena rytmická stránka podobným způsobem, s jakým se setkáváme v dobových jednohlasých kancionálech – přidáním, nebo zrušením předtaktí (takty 6, 30, 69).

Prameny

- Pu* Praha: NK ČR (CZ-Pu), ms. Se 1337, dochováno 6 hlasů, provenience Praha;
- Pm* Praha, NM-ČMH (CZ-Pnm), ms. AZ 37 (*olim* Praha: KNM, XIV C 149), dochován jeden hlas, provenience Praha;
- Pi* Dresden, Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek (D-DI), Pirna, ms. Mus. Pi. 2, přívazek tisku z roku 1599, dochovány tři hlasy, provenience Praha (Klementinum, Societas Jesu, Congregatio B. V. Mariae Annunciatae);
- Př* Přeštice: Dům historie Přešticka, ms. bez sign., mechanicky poškozené fragmenty 4 hlasových sešitů, s paralelním latinským a českým textem;
- Lj* Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, Zbirka rokopisov, redkih in starih tiskov (SI-Lnr), Ms 207, fol. 58^v-59^v, dochován 1 hlas;
- Mo* *Moduli symphoniaci*, Innsbruck: Johann Gäch, 1629, RISM B/1, 1629⁴, č. XIII.

Commentary

This composition exists in two versions in six different sources, of which the three for the first version (*Pu*, *Pm*, *Pi*) are of Prague origin. Both versions have in common the first choir and the bass voice of the second choir. The first version is undoubtedly the original. In the second version, three voices of the second choir are arranged, and the choral writing is *ad voces aequales*. The first version has not been preserved in complete form anywhere, but it can be reconstructed thanks to the places it has in common with the second version, which is preserved in complete form in the late print *Moduli symphoniaci* (Innsbruck 1629) with the addition of a thoroughbass part, which has not been included in the edition. The edition presents the composition in three forms: a) a version according to *Pu* with the highest two voices of the first choir reconstructed based on *Př*, *Lj*, and *Mo*;

- a version with the Czech text based on *Př*;
- a version with alteration of the second choir based on *Mo*.

The preserved sources of the composition cover a range of dates of nearly 40 years. The composition is a continuous musical setting of four strophes of the Christmas song that was most popular at the time in Bohemia and probably also in surrounding countries. In view of the song's medieval origins, its existence being documented from the end of the 14th century, remnants of medieval orthography appear in the preserved copies and published editions of the text to varying degrees. The edition ignores minor differences (*-e- / -ae- / -oe-*, *-ci- / -ti-*). Preparing the edition based on the source *Př* and the placement of the Czech text in it presented more problems. The source is severely damaged, and in addition it is a hasty copy with a number of errors in the notation and text and with inconsistencies in various voices. The Czech version is added beneath the Latin text, and it does not take into account the differing number of syllables in some verses. In the edition, the frequently omitted one-letter prepositions *z* and *v* ("from" and "in") have been added. For comparison, the critical apparatus contains variant readings from a contemporary source, the Rozenplut's *Cantional* (1601). For verses where the number of syllables differs from the Latin original, the edition adjusts the rhythm in a manner similar to that encountered in period monophonic cantionals – by the addition or removal of upbeats (bars 6, 30, 69).

Sources of the composition

- Pu* Prague, National Library (CZ-Pu), ms. Se 1337, six preserved voices, Prague provenience;
- Pm* Prague, Czech Museum of Music (CZ-Pnm), ms. AZ 37 (*olim* Praha, KNM, XIV C 149), one preserved voice, Prague provenience;
- Pi* Dresden, Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek (D-DI), Pirna, ms. Mus. Pi. 2, addendum to a print from 1599, three preserved voices. Prague provenience (Klementinum, Societas Jesu, Congregatio B. V. Mariae Annunciatae);
- Př* Přeštice, House of History of the Přeštice Region, ms. without a shelf mark, mechanically damaged fragments of four part volumes with the text in parallel in Latin and Czech;
- Lj* Ljubljana, National and University Library, Collection of Manuscripts and Rare and Old Prints (SI-Lnr), Ms 207, fols. 58^v-59^v, one preserved voice;
- Mo* *Moduli symphoniaci* (Innsbruck: Johann Gäch, 1629), RISM B/1, 1629⁴, no. XIII.

Ve skladbě je na různých místech citována melodie písně *Dies est laetitiae / Nastal nám den veselý*, jako srovnávací pramen pro text a melodii byl použit *Kancionál, to jest Sebrání spěvův pobožných Jana Rozenpluta* (Olomouc 1601).

The melody of the song *Dies est laetitiae / Nastal nám den veselý* (Our joyous day is come) is quoted in the composition at various places, and *Kancionál, to jest Sebrání spěvův pobožných* (Cantional, or A Collection of Sacred Songs) by Jan Rozenplut (Olomouc 1601) has been used as a comparative source for the text and melody.

Konkordance hlasů v pramenech:

Concordances of voices in the sources:

	Versio I.						Versio II.		
	Vox	<i>Pu</i>	<i>Pm</i>	<i>Pi</i>	<i>Př</i>	<i>Lj</i>	<i>Mo</i>	Vox	<i>Mo</i>
Chorus I.	D1						X	C1	X
	D2				X	X	X	C3	X
	D3	X				X	X	C2	X
	A1	X		X			X	A1	X
Chorus II.	D4	X			X			A2	X
	A2	X	X	X	X			T1	X
	T	X		X				T2	X
	B	X					X	B	X
								B. c.	X

Označení jednotlivých hlasů v pramenech:

Chorus I.:

- 1) *Mo* »Cantus primus à 8. Cho: I. Carolus Luithon«
- 2) *Př* (bez označení); *Lj* »Carolus Luithon | Chorus Primus à 8.«; *Mo* »Cantus 3. à 8. Cho: I. Carolus Luithon«
- 3) *Pu* (bez označení); *Př* (bez označení); *Mo* »Cantus 2. à 8. Cho: I. Carolus Luithon«
- 4) *Pu* (bez označení); *Pi* »Bassetus Chori 1.«; *Mo* »Altus à 8. Cho. I. Carolus Luithon«

Chorus II.:

- 5) *Pu* »Secundus Chorus. Secundus Discantus«; *Př* (bez označení)
- 6) *Pu* »Secundus Chorus. Secundus Altus«; *Pm* (hlasová kniha označena jako »Altus«); *Pi* »Altus chori 2di«; *Př* (bez označení)
- 7) *Pu* »Secundus Chorus. Secundus Tenor«; *Pi* (bez označení)
- 8) *Pu* (bez označení); *Mo* »Bassus; Cho: II. Carolus Luithon«

Chorus II., verze *ad voces aequales* (ATTB, pouze *Mo*, bas shodný s verzí 1):

- 5) *Mo* »Altus à 8. Cho: II. Carolus Luithon«
- 6) *Mo* »Tenor I. à 8. Cho: II. Carolus Luithon«
- 7) *Mo* »Tenor 2. à 8. Cho: II. Carolus Luithon«
- 8) *Mo* »Bassus à 8. Cho: II. Carolus Luithon«

Text

- [1.] Dies est laetitiae in ortu regali,
nam processit hodie de ventre virginali
puer admirabilis, totus delectabilis
in humanitate,
qui inaestimabilis est et ineffabilis
in Divinitate.
- [2.] Orto Dei Filio Virgine de pura
ut rosa de lilio stupescit natura;
quem parit iuencula, natum ante saecula
Creatorem rerum,

Designations of the individual voices in the sources:

Chorus 1.:

- 1) *Mo* "Cantus primus à 8. Cho: I. Carolus Luithon"
- 2) *Př* (without a designation); *Lj* "Carolus Luithon | Chorus Primus à 8."; *Mo* "Cantus 3. à 8. Cho: I. Carolus Luithon"
- 3) *Pu* (without a designation); *Př* (without a designation); *Mo* "Cantus 2. à 8. Cho: I. Carolus Luithon"
- 4) *Pu* (without a designation); *Pi* "Bassetus Chori 1."; *Mo* "Altus à 8. Cho. I. Carolus Luithon"

Chorus 2.:

- 5) *Pu* "Secundus Chorus. Secundus Discantus"; *Př* (without a designation)
- 6) *Pu* "Secundus Chorus. Secundus Altus"; *Pm* (partbook designated as "Altus"); *Pi* "Altus chori 2di"; *Př* (without a designation)
- 7) *Pu* "Secundus Chorus. Secundus Tenor"; *Pi* (without a designation)
- 8) *Pu* (without a designation); *Mo* "Bassus; Cho: II. Carolus Luithon"

Chorus 2, version *ad voces aequales* (ATTB, only *Mo*, bass identical to version 1):

- 5) *Mo* "Altus à 8. Cho: II. Carolus Luithon"
- 6) *Mo* "Tenor I. à 8. Cho: II. Carolus Luithon"
- 7) *Mo* "Tenor 2. à 8. Cho: II. Carolus Luithon"
- 8) *Mo* "Bassus à 8. Cho: II. Carolus Luithon"

Text

- [1.] Dies est laetitiae in ortu regali,
nam processit hodie de ventre virginali
puer admirabilis, totus delectabilis
in humanitate,
qui inaestimabilis est et ineffabilis
in Divinitate.
- [2.] Orto Dei Filio Virgine de pura
ut rosa de lilio stupescit natura;
quem parit iuencula, natum ante saecula
Creatorem rerum,

quod uber munditiae dat lac pudicitiae
antiquo^A dierum.

[3.]^B Ut vitrum non laeditur sole penetrante,
sic illaesa^C creditur ^Dpost partum et ante^D
felix haec puerpera, cuius casta viscera
Deum genuerunt
et beata ubera in aetate tenera
Christum lactaverunt.

[4.] Angelus pastoribus iuxta suum gregem
nocte vigilantibus natum coeli Regem
nunciat cum gaudio iacentem in praesepio
infantem pannosum,
angelorum^E Dominum et prae natis^F hominum
forma speciosum.

^A ante quo Pu B2 // ^B haec stropa sequitur in R [= Rozenplut 1601]
post stropham 4^{am} // ^C illes a Pu B2 // ^{D-D} Virgo post et ante versio
parallela Př, R // ^E Ange[r--- (non legibile) Pu B2 // ^F prenatis Pu T2

[1.] Nastal nám den veselý z rodu^A královského,
v němž^B nám přišlo dnešní den z^C břicha panenského
dítě velmi předivné i také přeradostné
v těle smrtednosti^D,
o němž nelze mluvit, mysliti i praviti^E
vedlé^F jeho Božství.

[2.] Narodil se Syn Boží z^G přečistě Panenky,
jakžto lilium z^H růže, toť jest div veliký^I,
jehož nesla Panenka^J, Stvořitele všeho světa,
jenž jest bez počátku,
jakžto pokrm přečistý^K bral jest z prsů^L panenských^M
za dnův své mladosti.

[3.] Jakžto slunce nezruší skla, kdyžby je prošlo,
tak Marie^N panenství není porušeno.
Šťastná^O jest to^P rodička^Q, jenž z^R čistého života
Krista^S porodila,
toť jest Panna Maria^T, v letech soucí^U mladička,
Krista^V jest krmila.

[4.] Anděl^W jest to pastušká^X bdícím nad svým stádem
o půlnoci^X zvěstoval, nebeského^Y Krále,
toho, jenž v jeslech leží, mládence mezi zvěří,
Pána andělského^Z,
v plénky obvinutého^{AA}, v^{BB} tváři velmi krásného
nad syny člověčí^{CC}.

^A rodu] |>ědu Př D2 // ^B v němž] Neb R // ^C z] om. Př A2, D4 //
^D smrtednosti] take |>ětj Př D2; smrtednosti R // ^E i praviti] wipra-
wytyj Př D4 // ^F vedlé] podle Př D4 // ^G z] om. Př D3; s Př D2 //
^H z] om. Př A2, D4 // ^I div veliký] diweliky Př A2 // ^J Panenka]
nella |>ěka Př D2 // ^K přečistý] przeczistj Př A2; przeczistj Př
D4 // ^L z prsů] prfý Př D4; z Prfý R // ^M panenských] panenký Př
D4 // ^N Marie] Marye Př A2, R // ^O Šťastná] Štiaftnat' R // ^P to] ta
R // ^Q rodička] per errorem Panenka Př D3 // ^R z] om. Př D2, D3 //
^S Krista] Kryfta Př D2, D3; Boha R // ^T Maria] Marya Př D4, R //
^U soucí] fauž<| Př D4, gfaucy R // ^V Krista] Kryfta Př A2, D4, R //
^W Anděl] Angel Př D2, R // ^X o půlnoci] opu noczy Př D4, O půl
nocy R // ^Y nebeského] R; zwestował |>ě Krále Př A2, nebezž<|
Př D4 // ^Z andělského] Angelkého Př D2, R // ^{AA} v plénky obvi-
nutého] |>ěho Př D4 // ^{BB} v] om. Př D4 // ^{CC} člověčí] czž<| Př D4
R Rozenplut: *Kancionál*, Olomouc 1601, s. 33-34

Edice Jiří K. Kroupa

quod uber munditiae dat lac pudicitiae
antiquo^A dierum.

[3.]^B Ut vitrum non laeditur sole penetrante,
sic illaesa^C creditur ^Dpost partum et ante^D
felix haec puerpera, cuius casta viscera
Deum genuerunt
et beata ubera in aetate tenera
Christum lactaverunt.

[4.] Angelus pastoribus iuxta suum gregem
nocte vigilantibus natum coeli Regem
nunciat cum gaudio iacentem in praesepio
infantem pannosum,
angelorum^E Dominum et prae natis^F hominum
forma speciosum.

^A ante quo Pu B2 // ^B haec stropa sequitur in R [= Rozenplut 1601]
post stropham 4^{am} // ^C illes a Pu B2 // ^{D-D} Virgo post et ante versio
parallela Př, R // ^E Ange[r--- (non legibile) Pu B2 // ^F prenatis Pu T2

English translation (Thilo Reinhard, 1999)
This day is full of joy over the princely birth,
for today sprang forth from the virginal womb
a boy most wondrous, purely delightful
in his human grace,
yet inestimable and ineffable
in his divinity.

Born the son of God from a pure virgin,
like a rose from a lily, nature was astounded.
He who was born of a young maiden,
born before the ages,
creator of all things.
This clean breast gave virtue's milk
on this ancient day.

Just as glass is not impaired by the piercing sun,
she is believed to be unharmed after the birth and before:
blessed is this woman in labor, whose chaste entrails
gave birth to God,
and whose holy breast at a tender age
gave milk to Christ.

The angel announces with joy
the birth of heaven's Ruler to the shepherds,
watching their flock at night; Lying in a manger,
a child in rags,
Lord of the angels, and before all mortals,
precious to behold.

Hudba**Verze 1: Chorus I.**Discantus 1 / Cantus 1: pouze *Mo*, bez zjevných poruch

Discantus 2 (Mo: Cantus 3)	Takt/nota	Př	Lj	Mo
	1/1-3/2	poškozeno		
	11/2	<i>f'</i>	<i>e'</i>	<i>e'</i>
	11/4-14/2	poškozeno		
	23/3	<i>c''</i>	<i>b'</i>	<i>b'</i>
	29/3-4	poškozeno		
	43/4	poškozeno		
	49/2	–	#	#
	62/3-61/1	punct. M, Sm	punct. M, Sm	M, M
	69/1	poškozeno		
	69/4	<i>a'</i>	<i>b'</i>	<i>b'</i>
	70/1	<i>g'</i>	<i>a'</i>	<i>a'</i>
	70/2	<i>f'</i>	<i>g'</i>	<i>g'</i>
	70/5	–	#	#
	72/3	–	#	#
	74/4	–	#	#
	78/3	punct. M	M	M

Discantus 3 (Mo: Cantus 2)		Pu	Př	Mo
	12/2	<i>f'</i>	<i>g'</i>	<i>f'</i>
	21/4	#	–	#
	22/3	#	–	#
	29/3-4	punct. M, M	M, punct. M	punct. M, M
	32		chybí pauza Sm	
	32/2	M	punct. M	M
	32/3	<i>e'</i>	<i>f'</i>	<i>e'</i>
	33/1	#	–	#
	33/3		chybí tečka	
	50/5	<i>g'</i>	<i>f'</i>	<i>g'</i>
	51/3	oprava <i>d' → e'</i>	oprava <i>d' → e'</i>	<i>e'</i>
	90/3	<i>e'</i>	<i>g'</i>	<i>e'</i>

Altus 1: žádné rozdíly mezi *Pu*, *Pi*, *Mo*.**Chorus II.**

Discantus 4	Takt/nota	Pu	Př
	7/4	<i>d'</i>	<i>e'</i>
	15/2-3		poškozeno
	57/3		poškozeno
	78/2	<i>f'</i>	<i>d'</i>
	78/3	M	punct. M
	78/4-6		poškozeno
79/1		poškozeno	

Altus 2		Pu	Pm	Pi	Př
	16/1	M <i>d'</i> , M <i>f'</i>	M <i>d'</i> , M <i>f'</i>	M <i>d'</i> , M <i>f'</i>	Sm <i>d'</i> , Sm <i>e'</i> , M <i>f'</i>
	19/4	–	#	#	–
	39/3	–	#	#	–
	57/1	<i>f'</i>	<i>f'</i>	<i>f'</i>	<i>d'</i>
	58/4	–	#	#	–
78/2	–	#	#	–	

Tenor: žádné rozdíly mezi *Pu*, *Pi*.

Bassus		Pu	Mo
	19/3	–	#
	36/1-2	punct. M, Sm	M, M
	39/2	–	#
58/3	–	#	

Verze 2 v tisku *Mo* je bez notačních chyb.**Music****Version 1: Chorus I**Discantus 1 / Cantus 1 – only *Mo*, without apparent defects

Discantus 2 (Mo: Cantus 3)	Bar/Note	Př	Lj	Mo
	1/1-3/2	damaged		
	11/2	<i>f'</i>	<i>e'</i>	<i>e'</i>
	11/4-14/2	damaged		
	23/3	<i>c''</i>	<i>b' flat</i>	<i>b' flat</i>
	29/3-4	damaged		
	43/4	damaged		
	49/2	–	#	#
	62/3-61/1	punct. M, Sm	punct. M, Sm	M, M
	69/1	damaged		
	69/4	<i>a'</i>	<i>b' flat</i>	<i>b' flat</i>
	70/1	<i>g'</i>	<i>a'</i>	<i>a'</i>
	70/2	<i>f'</i>	<i>g'</i>	<i>g'</i>
	70/5	–	#	#
	72/3	–	#	#
	74/4	–	#	#
	78/3	punct. M	M	M

Discantus 3 (Mo: Cantus 2)		Pu	Př	Mo
	12/2	<i>f'</i>	<i>g'</i>	<i>f'</i>
	21/4	#	–	#
	22/3	#	–	#
	29/3-4	punct. M, M	M, punct. M	punct. M, M
	32		SM rest missing	
	32/2	M	punct. M	M
	32/3	<i>e'</i>	<i>f'</i>	<i>e'</i>
	33/1	#	–	#
	33/3		dot missing	
	50/5	<i>g'</i>	<i>f'</i>	<i>g'</i>
	51/3	corr. <i>d' → e'</i>	corr. <i>d' → e'</i>	<i>e'</i>
	90/3	<i>e'</i>	<i>g'</i>	<i>e'</i>

Altus 1 – no differences between *Pu*, *Pi*, and *Mo*.**Chorus 2**

Discantus 4	Bar/Note	Pu	Př
	7/4	<i>d'</i>	<i>e'</i>
	15/2-3		damaged
	57/3		damaged
	78/2	<i>f'</i>	<i>d'</i>
	78/3	M	punct. M
	78/4-6		damaged
79/1		damaged	

Altus 2		Pu	Pm	Pi	Př
	16/1	M <i>d'</i> , M <i>f'</i>	M <i>d'</i> , M <i>f'</i>	M <i>d'</i> , M <i>f'</i>	Sm <i>d'</i> , Sm <i>e'</i> , M <i>f'</i>
	19/4	–	#	#	–
	39/3	–	#	#	–
	57/1	<i>f'</i>	<i>f'</i>	<i>f'</i>	<i>d'</i>
	58/4	–	#	#	–
78/2	–	#	#	–	

Tenor – no differences between *Pu* and *Pi*.

Bassus		Pu	Mo
	19/3	–	#
	36/1-2	punct. M, Sm	M, M
	39/2	–	#
58/3	–	#	

Version 2 in the print *Mo* contains no errors of notation.

CLAVIS MONUMENTORUM MUSICORUM REGNI BOHEMIAE
(CMMRB)
A VI

Dvojsborová moteta rudolfinské Prahy
Antologie osmihlasých motet z českých rukopisů a tisků

The Double-Choir Motets of Rudolphine Prague
An Anthology of Eight-Voice Motets from Bohemian Manuscripts and Prints

I

K vydání připravili / Edited by

Petr DANĚK

Martin HORYNA

Vědecký redaktor: Jiří K. KROUPA

Grafické řešení obálky a příprava obrazových příloh: Jana KOKSTEINOVÁ

Vydalo nakladatelství KLP – Koniasch Latin Press, s. r. o.
(Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6, www.koniasch.cz)
ve spolupráci s Nadací pro dějiny kultury ve střední Evropě
za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky
a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.
Praha 2020.

Vydání první. XVI + 144 stran.

ISBN 978-80-87773-73-4

CLAVIS MONUMENTORUM MUSICORUM REGNI BOHEMIAE

Series

A

- 1 CODEX KUTTENBERGENSIS (*Museum Nationale Pragae – Museum Musicae Bohemiae, sign. AZ 33*) / KUTNOHORSKÝ KODEX (*Praha, Národní muzeum – České muzeum hudby, sign. AZ 33*), ed. Jan BAŤA, Praha: KLP, 2008, XXXVIII + 242 pp.
- 2 Antonio DRAGHI: *Jephte*, ed. Angela ROMAGNOLI, Praha: KLP, 2000, XXII + 62 pp.
- 3 Franciscus Antonius MITSCHA (František Antonín MÍČKA): *Operosa terni colossi moles / Důmyslná konstrukce trojho kolosu* (1735), edd. Jana PERUTKOVÁ – Jana SPÁČILOVÁ – Jiří K. KROUPA, Praha: KLP, 2016, XXII + 106 pp.
- 4 CROPACIANA. *Carmina Caspari Cropacii modulis musicis aptata, 1560-1562*, edd. Petr DANĚK – Marta VACULÍNOVÁ, Praha: KLP, 2018, XXVI + 66 pp. + 6 appendices.
- 5 *Hudební kultura v Brně v polovině 16. století: liturgická polyfonie v chrámu sv. Jakuba / Musical Culture in Mid-Sixteenth-Century Brno: The Liturgical Polyphony in the St. James Church*, edd. Martin HORYNA – Jiří K. KROUPA – Vladimír MAŇAS, Praha: KLP, 2019, XLII + 118 + 28 pp.

ISBN 978-80-87773-73-4